

Загалом як свідчить практика про те, що ще доволі рідкими є випадки посилення у рішеннях чи інших процесуальних актах слідчих, прокурорів, суддів, адвокатів на норми міжнародно-правових договорів, практику Європейського суду з прав людини.

Отже, враховуючи вищесказане, варто відмітити, що передуючими чинниками, що перешкоджають включенню норм міжнародно-правових актів до кримінального процесуального законодавства України слід вважати об'єктивні обставини (вплив властивості суверенітету та незалежності держави, спеціальні процедури імплементації, відсутність комплексного підходу до адаптації національного законодавства до норм міжнародно-правових актів) та суб'єктивні обставини (тривалий час на ратифікацію підписаних міжнародних договорів, відсутність якісного законодавчого забезпечення реалізації норм міжнародних договорів у національному законодавстві непроінформованість суб'єктів кримінального процесу про наявні стандарти), зменшення дії яких сприятиме більш повному та глибокому впровадженню норм міжнародних стандартів у повсякденну діяльність слідчих, прокурорів, суддів та адвокатів.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (Редакція від 30.09.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/254k/96-vr6>
2. Закон України «Про міжнародні договори України» Верховна Рада України; Закон від 29.06.2004 № 1906-IV (Редакція від 20.07.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (Редакція від 05.01.2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Узунова О.В. Значення міжнародно-правових актів, як джерел права для кримінально-процесуального законодавства України / О.В. Узунова // Вісник Запорізьк. нац. ун-ту. – 2009. – №2. – С. 181-188

Немоскальов А.

*студент магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, декан юридичного факультету ТНЕУ
Банах С.В.*

ЗАСТОСУВАННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ ДІЙ ПРИ РОЗСЛІДУВАНІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ СПОСОБОМ ФІНАНСОВОЇ ПІРАМІДИ

Проблема дослідження небезпеки фінансових пірамід та недосконалості законодавства у даній сфері нагально постала після випадків розпаду пірамідальних схем або їх викриття, коли негативні наслідки вже поширилися на введених в оману споживачів – членів піраміди. У свою чергу, відсутність ефективних засобів покарання організаторів фінансових пірамід та відшкодування завданих збитків постраждалим створює безвихідну ситуацію

для потерпілих. В Україні немає ефективних превентивних механізмів у сфері фінансових пірамід. Саме тому актуальним є дослідження застосування негласних слідчих дій при розслідуванні кримінальних злочинів, вчинених способом фінансової піраміди.

Науково-теоретичною основою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних учених у галузі криміналістики та кримінального процесу, які розглядали питання застосування негласних слідчих дій при розслідуванні злочинів, вчинених способом фінансової піраміди: І.В. Александрова, Л.І. Аркуші, В.П. Бахіна, Р.С. Погорецький М.А. та інші.

Метою статті є аналіз застосування негласних слідчих дій при розслідуванні кримінальних злочинів, вчинених способом фінансової піраміди.

Фінансова піраміда - це організація, членство в якій набувається за умови внесення певних платежів, внесків чи іншої оплати і дозволяє отримувати прибуток членам організації в залежності від кількості залучених ними учасників. Такі організації характеризуються ієрархічністю, яка полягає в тому, що члени організації входять в певні групи, якими керують керівники, що отримують прибутки від членів своєї групи. Директор отримує прибутки від внесків всіх учасників. Як правило, організатори фінансової піраміди обіцяють високі прибутки, які неможливо підтримувати тривалий час, а погашення зобов'язань піраміди перед усіма учасниками є практично неможливим. Якщо реальна прибутковість проекту виявляється нижчою від обіцяних інвесторам прибутків або взагалі відсутня, то частина коштів нових інвесторів спрямовується на сплату прибутку. Закономірним наслідком цього є банкрутство проекту і збитки останніх інвесторів. Практика показує, що після краху піраміди вдається повернути близько 10 - 15% від зібраної на той момент суми. Адже зібрані кошти не спрямовуються на купівлю ліквідних активів, а відразу використовуються для виплат попереднім учасникам, реклами і доходу організаторів. Що довше функціонує піраміда, то менший відсоток можливого повернення при її ліквідації [6].

При розслідуванні кримінальних злочинів, вчинених способом фінансової піраміди застосовують негласні слідчі дії. Згідно ч.1 ст.246 КПК, негласними слідчими (розшуковими) є дії, спрямовані на отримання (збирання) доказів, або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню [3, с.768]. Негласність проведення слідчих (розшукових) дій виражається в тому, що вони здійснюються приховано не лише від осіб, злочинна діяльність яких документується, але й від усіх інших суб'єктів, що не приймають безпосередньої участі у її провадженні. Розголошення відомостей щодо факту та результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій може відбуватися під час ознайомлення сторонами з його матеріалами, на судових стадіях кримінального провадження під час розгляду його матеріалів, або ж у порядку, визначеному ст. 253 КПК України, з метою повідомлення осіб, щодо яких провадилися негласні слідчі (розшукові) дії.

Особи, конституційні права яких були тимчасово обмежені під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а також підозрюваний, його захисник мають бути письмово повідомлені прокурором або за його дорученням слідчим про таке обмеження. Більше того, відомості про факт та методи проведення негласних слідчих (розшукових) дій, осіб, які їх проводять,

а також інформація, отримана в результаті їх проведення, не підлягають розголошенню особами, яким це стало відомо в результаті ознайомлення з матеріалами кримінального провадження [1].

Інформація, отримана внаслідок здійснення негласних слідчих (розшукових) дій, є корисною навіть в тому випадку, коли вона не може бути використана як прямі докази. Часто така інформація носить орієнтуючий характер та може спрямовувати на правильний шлях розслідування кримінальних правопорушень, сприяти побудові більшої кількості версій, підтвердження або спростування деяких обраних слідством версій [5, с.56-63].

Таким чином, проблематика застосування негласних слідчих (розшукових) дій у протидії кримінальних правопорушень, вчинених способом фінансової піраміди, потребує ґрунтовного дослідження. Адже саме негласні слідчі (розшукові) дії є не лише ефективним засобом розслідування кримінальних правопорушень, вчинених способом фінансової піраміди, а й їх попередження, виявлення на стадії готування, що дозволяє уникнути більшої кількості потерпілих осіб, матеріальних збитків тощо.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена спільним наказом Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерством фінансів України, Адміністрацією ДПС України та Міністерством юстиції України від 16 листопада 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1681/51

3. Науково практичний коментар: у 2 т. Т 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 768 с.

4. Кримінальне право України: Особлива частина: підруч. / [Ю.В. Александров, О.О. Дудоров, В.А. Клименко та ін.]; за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – К.: Атіка, 2008. – 711 с.

5. Погорецький М.А. Впровадження інституту негласних слідчих/ (розшукових) дій в правозастосовну практику / М.А. Погорецький // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2012. – № 2. – С.56-63.

6. Фінансова піраміда. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансова_піраміда